Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 25. marca 2021 *

„Odvolanie – Hospodárska súťaž – Článok 102 ZFEÚ – Zneužitie dominantného postavenia – Slovenský trh služieb vysokorýchlostného prístupu k internetu – Povinnosť prístupu k účastníckej prípojke pre operátorov s významným vplyvom stanovená regulačným rámcom – Podmienky neviazaného prístupu iných operátorov k účastníckej prípojke stanovené historickým operátorom – Nevyhnutnosť prístupu – Cenové stláčanie – Náklady – Prinajmenšom rovnako efektívny konkurent ako dominantný podnik – Právo na obhajobu“

Vo veci C-165/19 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie podané 22. februára 2019,

Slovak Telekom, a.s., so sídlom v Bratislave (Slovensko), v zastúpení: D. Geradin, avocat, a R. O'Donoghue, QC,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Európska komisia, v zastúpení: M. Farley, M. Kellerbauer, L. Malferrari, C. Vollrath a L. Wildpanner, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Slovanet, a.s., so sídlom v Bratislave, v zastúpení: P. Tisaj, advokát,

vedľajší účastník konania v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal (spravodajkyňa), predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu tretej komory, sudcovia N. Wahl, F. Biltgen a L. S. Rossi,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: D. Dittert, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. júna 2020,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 9. septembra 2020,

* Jazyk konania: angličtina.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Slovak Telekom a. s. svojím odvolaním po prvé navrhuje zrušiť v celom rozsahu alebo čiastočne rozsudok Všeobecného súdu Európskej únie z 13. decembra 2018, Slovak Telekom/Komisia (T-851/14, ďalej len „napadnutý rozsudok“, EU:T:2018:929), ktorým Všeobecný súd čiastočne zamietol jej žalobu smerujúcu k zrušeniu rozhodnutia Komisie C(2014) 7465 final z 15. októbra 2014, týkajúceho sa konania podľa článku 102 ZFEÚ a článku 54 Dohody o EHP (vec AT.39523 – Slovak Telekom), ktoré bolo opravené rozhodnutím Komisie C(2014) 10119 final zo 16. decembra 2014, ako aj rozhodnutím Komisie C(2015) 2484 final zo 17. apríla 2015 (ďalej len „sporné rozhodnutie“), po druhé zrušiť sporné rozhodnutie v celom rozsahu alebo čiastočne a po tretie subsidiárne zrušiť alebo znížiť výšku pokuty uloženej odvolateľke uvedeným rozhodnutím.

Právny rámec

Nariadenie (ES) č. 2887/2000

2 Odôvodenia 3, 6 a 7 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 2887/2000 z 18. decembra 2000 o neviazanom prístupe k účastníckej prípojke (Ú. v. ES L 336, 2000, s. 4; Mim. vyd. 13/026, s. 83) uvádzali:

„(3) ‚účastnícka prípojka‘ je fyzické dvojžilové kovové vedenie v pevnej telefónnej sieti, ktoré spája konečný bod siete v priestoroch účastníka s hlavným rozvádzačom alebo ekvivalentným zariadením. Ako sa uvádza v piatej správe [Európskej komisie] o implementácii telekomunikačného regulačného balíka, lokálny sieťový prístup zostáva jedným z najmenej konkurenčných segmentov na liberalizovanom telekomunikačnom trhu. Noví účastníci na trhu nemajú rozšírenú alternatívnu sieťovú infraštruktúru a s tradičnými technológiami nemôžu mať úžitok z úspor a združených výhod, ktoré majú operátori pevných verejných telefónnych sietí ovládajúci podstatnú časť trhu. Toto vyplýva zo skutočnosti, že tí operátori, ktorí vybudovali svoje staré kovové siete s miestnym prístupom počas dlhšieho obdobia, boli chránení výhradnými právami a mohli financovať svoje investície z monopolných príjmov;

…

(6) pre nových účastníkov trhu by bolo nehospodárne v rámci primeraného času vytvoriť kompletný duplikát k prislúchajúcemu kovovému vedeniu účastníckych prípojok. Alternatívne infraštruktúry, ako je káblová televízia, satelity, bezdrôtové účastnícke prípojky, neponúkajú vo všeobecnosti rovnakú funkčnosť alebo všadeprítomnosť, hoci sa situácia v členských štátoch môže líšiť;

(7) neviazaný prístup k účastníckej prípojke umožní novým účastníkom trhu súťažiť s notifikovanými operátormi v ponuke rýchlejších služieb prenosu dát pre stály internetový prístup a pre multimediálne aplikácie na základe technológie digitálnej účastníckej prípojky (DSL), ako aj hlasovej telefónnej služby. Primeraná požiadavka na neviazaný prístup predpokladá, že prístup je potrebný na zabezpečenie najvýhodnejších služieb a že odmietnutie požiadavky by mohlo zabrániť, obmedziť alebo deformovať súťaž v tomto sektore;“

3 Článok 1 tohto nariadenia s názvom „Cieľ a pôsobnosť“ stanovoval:

„1. Toto nariadenie je zamerané na intenzifikáciu súťaže a stimuláciu technologickej inovácie na miestnych trhoch pre prístup k účastníckym prípojkám prostredníctvom stanovenia harmonizovaných podmienok neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám, aby sa podporilo konkurenčne orientované zabezpečenie širokej palety služieb v oblasti elektronických komunikácií.

2. Toto nariadenie sa vzťahuje na neviazaný prístup k účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam notifikovaných operátorov v zmysle článku 2 písm. a).

…“

4 Článok 2 uvedeného nariadenia obsahoval tieto definície:

„…

a) ‚notifikovaný operátor‘ znamená operátora pevných verejných telefónnych sietí, ktorý bol určený národným regulačným úradom ako operátor ovládajúci podstatnú časť trhu v oblasti poskytovania pevných telefónnych sietí a služieb…;

…

c) ‚účastnícka prípojka‘ znamená fyzické dvojžilové vedenie, ktoré spája koncový bod siete v priestoroch účastníka s hlavným rozvádzačom alebo ekvivalentným zariadením v pevnej verejnej telefónnej sieti;

…“

5 Článok 3 toho istého nariadenia uvádzal:

„1. Notifikovaní operátori od 31. decembra 2000 musia uverejňovať a aktualizovať štandardnú ponuku neviazaného prístupu k ich účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam, ktorá musí obsahovať minimálne body uvedené v prílohe. Ponuka musí byť dostatočne neviazaná tak, aby užívateľ nemusel platiť za prvky siete alebo zariadení, ktoré nie sú potrebné na účely dodávky jeho služieb, a musí obsahovať opis komponentov ponuky, príslušné obchodné podmienky vrátane poplatkov.

2. Notifikovaní operátori musia od 31. decembra 2000 vyhovieť zdôvodneným žiadostiam užívateľov o neviazaný prístup k svojim účastníckym prípojkám a prislúchajúcim zariadeniam na základe transparentných, spravodlivých a nediskriminačných podmienok. Žiadosti sa odmietnu len na základe objektívnych kritérií, ktoré sa týkajú technickej realizovateľnosti alebo potreby udržať celistvosť siete. … Notifikovaní operátori poskytnú užívateľom zariadenia ekvivalentné tým, ktoré poskytujú svojim vlastným službám alebo s nimi spojeným spoločnostiam za rovnakých podmienok a v rovnakom časovom rámci.

…“

6 Na základe článkov 4 a 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/140/ES z 25. novembra 2009, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby, 2002/19/ES o prístupe a prepojení elektronických komunikačných sietí a príslušných zariadení a 2002/20/ES o povolení na elektronické komunikačné sieťové systémy a služby (Ú. v. EÚ L 337, 2009, s. 37), bolo nariadenie č. 2887/2000 zrušené s účinnosťou od 19. decembra 2009.

Smernica 2002/21/ES

7 Článok 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES zo 7. marca 2002 o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (rámcová smernica) (Ú. v. ES L 108, 2002, s. 33; Mim. vyd. 13/029, s. 349), zmenenej smernicou 2009/140, uvádza:

„…

2. Národné regulačné orgány podporujú súťaž pri poskytovaní elektronických komunikačných sietí, elektronických komunikačných služieb a pridružených prostriedkov a služieb okrem iného tým, že:

…

b) zabezpečia, aby nedošlo k narušeniu alebo obmedzeniu hospodárskej súťaže v odvetví elektronických komunikácií, ako aj pri prenose obsahu;

…

5. Národné regulačné orgány pri plnení cieľov politiky uvedených v odsekoch 2, 3 a 4 uplatňujú objektívne, transparentné, nediskriminačné a primerané regulačné zásady tým, že okrem iného:

…

f) ukladajú regulačné povinnosti *ex ante* len vtedy, keď neexistuje efektívna a trvalo udržateľná hospodárska súťaž, a uvoľňujú alebo rušia tieto povinnosti, keď je táto podmienka splnená.“

Okolnosti predchádzajúce sporu

8 Okolnosti predchádzajúce sporu, ako sú uvedené v bodoch 1 až 53 napadnutého rozsudku, možno zhrnúť takto.

9 Odvolateľka je historickým telekomunikačným operátorom na Slovensku. V období od 12. augusta 2005 do 31. decembra 2010 vlastnila 51 % podiel na základnom imaní odvolateľky spoločnosť Deutsche Telekom AG (ďalej len „DT“), ktorá je historickým telekomunikačným operátorom v Nemecku a spoločnosťou na čele skupiny Deutsche Telekom.

10 Odvolateľka, ktorá mala až do roku 2000 zákonný monopol na slovenskom telekomunikačnom trhu, je najväčším telekomunikačným operátorom a poskytovateľom širokopásmového pripojenia na Slovensku. Siete s medeným vedením a mobilné siete pokrývajú takmer celé územie Slovenska.

11 Po vykonaní analýzy trhu slovenský regulačný orgán v oblasti telekomunikácií (ďalej len „TÚ SR“) v roku 2005 označil odvolateľku za operátora s významným vplyvom na veľkoobchodnom trhu neviazaného prístupu k účastníckej prípojke v zmysle nariadenia č. 2887/2000.

12 TÚ SR v dôsledku toho uložil odvolateľke okrem iného povinnosť vyhovieť všetkým žiadostiam o neviazaný prístup ku svojej účastníckej prípojke, považovaným za primerané a opodstatnené, aby tak alternatívnym operátorom bolo umožnené používať túto účastnícku prípojku s cieľom ponúkať ich vlastné služby na maloobchodnom masovom trhu (resp. trhu určenom pre širokú verejnosť) služieb vysokorýchlostného prístupu k internetu na pevnom mieste na Slovensku. Aby odvolateľka mohla splniť túto povinnosť, uverejnila svoju štandardnú ponuku v oblasti neviazaného prístupu, ktorá vymedzovala zmluvné a technické podmienky prístupu k jej účastníckej prípojke.

13 V nadväznosti na vyšetrovanie začaté z úradnej moci, ktorého predmetom boli okrem iného podmienky neviazaného prístupu k účastníckej prípojke odvolateľky, oznámenie o výhradách zaslané odvolateľke 7. mája 2012 a spoločnosti DT 8. mája 2012, návrh záväzkov a viaceré výmeny korešpondencie a stretnutia, prijala Komisia 15. októbra 2014 sporné rozhodnutie.

14 V tomto rozhodnutí Komisia konštatovala, že podnik, ktorý tvorili odvolateľka a DT, sa dopustil jediného a pokračujúceho porušenia článku 102 ZFEÚ a článku 54 Dohody o Európskom hospodárskom priestore z 2. mája 1992 (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3; Mim. vyd. 11/052, s. 3), pokiaľ ide o služby vysokorýchlostného prístupu k internetu na Slovensku v období od 12. augusta 2005 do 31. decembra 2010.

15 Podľa napadnutého rozhodnutia sa sieť účastníckej prípojky odvolateľky dá používať na poskytovanie služieb vysokorýchlostného prístupu k internetu po zavedení neviazaného prístupu k jej linkám, pričom v období rokov 2005 až 2010 pokrývala 75,7 % všetkých slovenských domácností. Počas rovnakého obdobia však došlo k zavedeniu neviazaného prístupu k iba zopár ojedinelým užívateľským prípojkám odvolateľky, a to od 18. decembra 2009, a tieto prípojky boli využívané iba jediným alternatívnym operátorom, aby mohol poskytovať podnikom maloobchodné služby s veľmi vysokou prenosovou rýchlosťou.

16 Podľa Komisie porušenie, ktorého sa dopustil podnik tvorený odvolateľkou a DT, spočívalo v tom, že po prvé alternatívnym operátorom boli zatajované informácie týkajúce sa siete, potrebné pre neviazaný prístup k účastníckym prípojkám, po druhé bol zúžený rozsah povinností odvolateľky týkajúcich sa neviazaného prístupu k účastníckym prípojkám, po tretie boli stanovené nespravodlivé podmienky v jej štandardnej ponuke v oblasti neviazaného prístupu, týkajúce sa kolokácie, kvalifikácie, prognóz, opráv a bankových záruk, a po štvrté boli uplatňované nespravodlivé ceny, ktoré rovnako efektívnemu operátorovi, opierajúcemu sa o veľkoobchodný prístup k neviazaným účastníckym prípojkám tohto operátora, neumožnili reprodukovať ponuku maloobchodných služieb uvedeného operátora bez toho, aby mu vznikla strata.

17 Sporným rozhodnutím Komisia uložila za toto porušenie jednak spoločne a nerozdielne odvolateľke a spoločnosti DT pokutu vo výške 38 838 000 eur a jednak spoločnosti DT pokutu vo výške 31 070 000 eur.

Konanie na Všeobecnom súde a napadnutý rozsudok

18 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 26. decembra 2014 podala odvolateľka žalobu v prvom rade na zrušenie sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa jej týka, a subsidiárne na zníženie výšky pokuty, ktorá jej bola uložená.

19 Na podporu svojej žaloby odvolateľka uviedla päť žalobných dôvodov založených po prvé na zjavne nesprávnom posúdení a nesprávnom právnom posúdení pri uplatnení článku 102 ZFEÚ, po druhé na porušení jej práva na obhajobu, pokiaľ ide o posúdenie postupu vedúceho k cenovému stláčaniu, po tretie na pochybeniach, ku ktorým došlo v rámci konštatovania praxe cenového stláčania, po štvrté na zjavne nesprávnom posúdení a nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustila Komisia pri vyvodení záveru, že odvolateľka a DT sú súčasťou jedného podniku a že obidve tieto spoločnosti sú zodpovedné za predmetné porušenie, a po piate na pochybeniach pri stanovení výšky pokuty.

20 Napadnutým rozsudkom Všeobecný súd zamietol všetky žalobné dôvody predložené odvolateľkou okrem tretieho žalobného dôvodu, ktorému čiastočne vyhovel z dôvodu, že Komisia nepredložila dôkaz o tom, že odvolateľka uskutočňovala postup vedúci k cenovému stláčaniu v období od 12. augusta do 31. decembra 2005. Všeobecný súd preto čiastočne zrušil sporné rozhodnutie a stanovil výšku pokuty uloženej spoločne a nerozdielne spoločnosti DT a odvolateľke na 38 061 963 eur. V zostávajúcej časti žalobu zamietol.

21 Konkrétne v rámci prvého žalobného dôvodu, ktorý sa skladal z piatich výhrad, odvolateľka Komisii osobitne vytýkala, a to prvou a piatou výhradou, že kvalifikovala jej konanie ako odmietnutie poskytnutia prístupu k jej účastníckej prípojke, pokiaľ ide po prvé o zatajovanie informácií týkajúcich sa siete, potrebných pre neviazaný prístup k účastníckym prípojkám vo vzťahu k alternatívnym operátorom (body 431 až 534 sporného rozhodnutia), po druhé zúženie rozsahu jej povinností týkajúcich sa neviazaného prístupu podľa uplatniteľného regulačného rámca (body 535 až 651 rozhodnutia), a po tretie stanovenia viacerých nespravodlivých podmienok v jej štandardnej ponuke v oblasti neviazaného prístupu (body 655 až 819 napadnutého rozhodnutia), a to bez toho, aby predtým preverila nevyhnutnosť takéhoto prístupu v zmysle rozsudku z 26. novembra 1998, Bronner (C-7/97, ďalej len „rozsudok Bronner“, EU:C:1998:569). Všeobecný súd tieto výhrady zamietol v bodoch 107 až 129 napadnutého rozsudku, pričom v podstate dospel k záveru, že právna úprava týkajúca sa telekomunikačného sektora uplatniteľná v prejednávanej veci uznáva potrebu prístupu k účastníckej prípojke odvolateľky s cieľom umožniť vznik a rozvoj efektívnej hospodárskej súťaže na slovenskom trhu služieb vysokorýchlostného internetu, takže od Komisie sa nevyžadovalo, aby preukázala, že takýto prístup bol skutočne nevyhnutný.

22 V druhej výhrade prvého žalobného dôvodu odvolateľka tvrdila, že sporné rozhodnutie je v rozpore so záverom vyplývajúcim z rozsudku z 9. septembra 2009, Clearstream/Komisia (T-301/04, EU:T:2009:317), keďže neuplatnilo podmienky rozsudku Bronner. Všeobecný súd zamietol túto výhradu v bodoch 138 až 140 napadnutého rozsudku z dôvodu, že vec, ktorá mu bola predložená, nie je porovnateľná s vecou, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok.

23 V tretej výhrade prvého žalobného dôvodu odvolateľka uviedla, že ak by implicitné odmietnutie poskytnutia prístupu nemuselo podliehať overeniu nevyhnutnosti v súlade s podmienkami stanovenými Súdnym dvorom v rozsudku Bronner, bolo by jednoduchšie preukázať implicitné odmietnutie poskytnutia prístupu než jednoduché odmietnutie poskytnutia prístupu. Všeobecný súd túto výhradu v bodoch 133 až 135 napadnutého rozsudku zamietol z dôvodu, že závažnosť porušenia by mohla závisieť od mnohých faktorov, ktoré nesúvisia s výslovným alebo implicitným charakterom uvedeného odmietnutia, takže odvolateľka nemôže pri posudzovaní závažnosti porušenia vychádzať z jeho formy.

24 Pokiaľ ide o štvrtú výhradu prvého žalobného dôvodu, ktorá bola založená na nesprávnom právnom posúdení a nesprávnom posúdení skutkového stavu, pokiaľ ide o odôvodnenie uvádzané Komisiou v súvislosti s odchýlením sa od rozsudku Bronner z dôvodu, že tieto podmienky sa neuplatňujú v prípade, keď má dotknutá sieť historický pôvod v štátnom monopole, Všeobecný súd túto výhradu v bodoch 153 a 154 napadnutého rozsudku zamietol na základe ustálenej judikatúry, podľa ktorej sa existencia dominantného postavenia, ktoré má svoj pôvod v zákonnom monopole, musí zohľadniť v rámci uplatnenia článku 102 ZFEÚ.

25 Svojím druhým žalobným dôvodom odvolateľka okrem iného namietala, že jej právo na obhajobu bolo porušené tým, že ju Komisia nevypočula v súvislosti s metodikou, zásadami a údajmi, ktoré táto inštitúcia použila na účely výpočtu „dlhodobých priemerných prírastkových nákladov“ odvolateľky (ďalej len „LRAIC“), ktoré mali preukázať, v akom rozsahu sa odvolateľka dopustila cenového stláčania. Všeobecný súd tento žalobný dôvod zamietol s odôvodnením, ku ktorému dospel osobitne v bodoch 186 až 192 a 209 napadnutého rozsudku, že Komisia riadne oznámila odvolateľke svoju metódu a zásady výpočtu a že nebola povinná zverejniť svoje konečné výpočty marží predtým, ako jej zaslala sporné rozhodnutie.

26 Svojím tretím žalobným dôvodom odvolateľka tvrdila, že Komisia nesprávne konštatovala postup vedúci k cenovému stláčaniu, a to okrem iného z dôvodu nezohľadnenia optimalizačných úprav pri výpočte LRAIC. Všeobecný súd zamietol tento žalobný dôvod v bodoch 223 až 239 napadnutého rozsudku, pričom v podstate uviedol, že zamietnutie optimalizačných úprav navrhnutých odvolateľkou bolo odôvodnené, keďže ich zohľadnenie pri výpočte cenového stláčania by viedlo k neoprávnenému odchýleniu sa od nákladov vynaložených samotnou odvolateľkou počas obdobia porušenia.

Návrhy účastníkov konania

27 Odvolateľka vo svojom odvolaní navrhuje, aby Súdny dvor:

– úplne alebo sčasti zrušil napadnutý rozsudok,

– úplne alebo sčasti zrušil sporné rozhodnutie,

– subsidiárne zrušil alebo ešte viac znížil výšku pokuty, ktorá jej bola uložená, a

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy tohto konania a prvostupňového konania.

28 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

– zamietol odvolanie a

– uložil odvolateľke povinnosť nahradiť trovy konania.

O odvolaní

29 Na podporu svojho odvolania odvolateľka uvádza tri odvolacie dôvody. Prvý odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, pokiaľ ide o kvalifikáciu obmedzení odvolateľky týkajúcich sa prístupu k jej sieti účastníckej prípojky ako zneužitia dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ. Druhý odvolací dôvod je založený na porušení práva odvolateľky na obhajobu pri posúdení cenového stláčania. Tretí odvolací dôvod je založený na nesprávnom právnom posúdení existencie cenového stláčania zo strany Všeobecného súdu.

30 Okrem toho odvolateľka žiada o to, aby jej bol priznaný prospech z vyhovenia odvolacím dôvodom, ktoré uviedla DT v súvisiacej veci C-152/19 P, týkajúcej sa odvolania podaného spoločnosťou DT proti rozsudku Všeobecného súdu z 13. decembra 2018, Deutsche Telekom/Komisia (T-827/14, EU:T:2018:930), ktorými DT spochybňuje, že tvorila s odvolateľkou ten istý podnik.

O prvom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

31 Svojím prvým odvolacím dôvodom, ktorý sa skladá z piatich častí, odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že na preukázanie toho, že odvolateľka zneužila svoje dominantné postavenie v zmysle článku 102 ZFEÚ tým, že obmedzila prístup k svojej sieti účastníckej prípojky, Komisia nebola povinná preukázať, že uvedený prístup je nevyhnutný pre výkon činnosti dotknutých hospodárskych subjektov v zmysle rozsudku Bronner, pretože odvolateľka už bola viazaná regulačnou povinnosťou poskytnúť prístup k svojej sieti účastníckej prípojky.

32 V prvej časti prvého odvolacieho dôvodu odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil pochybenia, keď v bode 121 napadnutého rozsudku rozhodol, že podmienky rozsudku Bronner sa v prejednávanej veci neuplatnia, pričom opomenul zohľadniť rozdiel medzi kontrolou *ex post* uskutočňovanou na základe článku 102 ZFEÚ, ktorej cieľom je ukončiť zneužívajúce správanie, a kontrolou *ex ante* vykonávanou regulačným orgánom v oblasti telekomunikácií, ktorej cieľom je podporovať osobitné formy hospodárskej súťaže. Navyše predmetné trhy podľa nej nie sú rovnaké. Regulačná povinnosť prístupu sa podľa odvolateľky týka nevyhnutnosti prístupu na veľkoobchodný trh prístupu k neviazaným účastníckym prípojkám, zatiaľ čo zneužitie konštatované Komisiou sa týka

maloobchodného trhu, oveľa širšieho, než je trh služieb založených na účastníckej prípojke, v rámci ktorého nebola preukázaná nevyhnutnosť prístupu k uvedenej prípojke. Napokon odvolateľka tvrdí, že úvaha, podľa ktorej porušenie regulačnej povinnosti predstavuje *ex offo* porušenie článku 102 ZFEÚ, vychádza z nesprávneho výkladu tohto ustanovenia, ktorý je podľa nej prísnejší a vedie k rozdielnemu zaobchádzaniu s podnikom v dominantnom postavení, ktorý podlieha už existujúcej právnej podmienke.

33 V druhej časti rovnakého odvolacieho dôvodu odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd v bodoch 126 a 127 napadnutého rozsudku dospel k nesprávnemu záveru, keď z rozsudku zo 17. februára 2011, TeliaSonera Sverige (C-52/09, ďalej len „rozsudok TeliaSonera“, EU:C:2011:83), vyvodil, že podmienky rozsudku Bronner nie sú v prejednávanej veci uplatniteľné. Podľa odvolateľky sa rozsudok TeliaSonera netýkal odmietnutia uzatvoriť zmluvu, ako je to v prejednávanej veci, ale cenového stláčania. Podľa jej názoru okrem toho v bodoch 55 až 58 uvedeného rozsudku Súdny dvor odpovedal na otázky, ktoré neboli predmetom v prejednávanej veci.

34 Treťou časťou prvého odvolacieho dôvodu odvolateľka uvádza, že Všeobecný súd sa v bodoch 138 a 139 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že rozsudok z 9. septembra 2009, Clearstream/Komisia (T-301/04, EU:T:2009:317) nie je relevantný. Podľa odvolateľky po prvé z posledného uvedeného rozsudku nevyplýva, že by na analýzu vykonanú Všeobecným súdom v uvedenom rozsudku mala vplyv existencia bývalého štátneho monopolu alebo regulačnej povinnosti. Po druhé uvedený rozsudok je podľa nej založený na regulačnej podmienke *ex ante*, ako je to v prejednávanej veci. Po tretie vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, mala Clearstream v čase, keď zneužila svoje dominantné postavenie, ešte stále monopolné postavenie, zatiaľ čo monopolné postavenie odvolateľky sa skončilo päť rokov pred začatím údajného zneužitia. Napokon po štvrté odmietnutia spoločnosti Clearstream a odvolateľky sú podľa nej podobné.

35 Vo štvrtej časti prvého odvolacieho dôvodu odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, zjavne nesprávneho posúdenia alebo nedostatku odôvodnenia, keď v bodoch 133 a 134 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že implicitné odmietnutie nebolo nevyhnutne menej závažné ako skutočné odmietnutie a že sa vyžadovalo posúdenie každého jednotlivého prípadu. Podľa odvolateľky nič neodôvodňuje prístup Všeobecného súdu, podľa ktorého by implicitné odmietnutie, o ktoré ide v prejednávanej veci, na to, aby mohlo byť kvalifikované ako zneužívajúce v zmysle článku 102 ZFEÚ, nemalo zodpovedať podmienkam rozsudku Bronner, zatiaľ čo explicitné alebo kategorické odmietnutie by malo spĺňať tieto podmienky. Takýto prístup by podľa nej viedol k priaznivejšiemu zaobchádzaniu so závažnejším správaním než s menej závažným správaním.

36 V piatej a poslednej časti rovnakého odvolacieho dôvodu odvolateľka uvádza, že Všeobecný súd v bodoch 153 a 154 napadnutého rozsudku dospel k nesprávnemu záveru, že jej bývalé vlastníctvo štátneho monopolu môže odôvodniť neuplatnenie podmienok uvedených v rozsudku Bronner. Podľa odvolateľky tento prístup nie je zlučiteľný so záverom vyplývajúcim z rozsudku z 27. marca 2012, Post Danmark (C-209/10, EU:C:2012:172), je v rozpore s povinnosťou zohľadniť podmienky v čase údajného zneužitia, porušuje zásady právnej istoty, ako aj zákazu diskriminácie a nezohľadňuje investície, ktoré vynaložila na svoju sieť.

37 Komisia sa v podstate domnieva, že kritériá rozsudku Bronner sa v prejednávanej veci neuplatňovali vzhľadom na to, že zneužitie dominantného postavenia, o ktoré ide vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, bolo odlišné od zneužitia, o ktoré ide v prejednávanej veci.

Posúdenie Súdnym dvorom

38 Odvolateľka svojím prvým odvolacím dôvodom kritizuje najmä body 113 až 122 napadnutého rozsudku, v ktorých Všeobecný súd potvrdil dôvodnosť sporného rozhodnutia v zmysle, že Komisii neprináleží preukazovať nevyhnutnosť prístupu alternatívnych operátorov k sieti účastníckej prípojky

odvolateľky na to, aby mohla jej postupy, označené touto inštitúciou v odôvodnení 365 sporného rozhodnutia za implicitné odmietnutie poskytnutia prístupu k účastníckej prípojke, kvalifikovať ako „zneužívajúce“, pričom tieto postupy spočívali po prvé v tom, že odvolateľka zatajovala alternatívnym operátorom informácie týkajúce sa jej siete a potrebné pre neviazaný prístup k jej účastníckym prípojkám, po druhé v tom, že si odvolateľka zúžila rozsah svojich povinností týkajúcich sa neviazaného prístupu, vyplývajúcich z uplatniteľného regulačného rámca, a po tretie v tom, že vo svojej štandardnej ponuke v oblasti neviazaného prístupu stanovila viaceré nespravodlivé doložky a podmienky týkajúce sa neviazaného prístupu (ďalej len „sporné postupy“).

39 Konkrétne Všeobecný súd v bode 121 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že vzhľadom na to, že regulačný rámec uplatniteľný v oblasti telekomunikácií jasne uznal nevyhnutnosť prístupu k účastníckej prípojke odvolateľky s cieľom umožniť vznik a rozvoj efektívnej hospodárskej súťaže na slovenskom trhu služieb vysokorýchlostného internetu, nevyžadovalo sa, aby Komisia preukazovala, že takýto prístup bol skutočne nevyhnutný v zmysle poslednej podmienky stanovenej v bode 41 rozsudku Bronner. V bodoch 123 až 127 napadnutého rozsudku v podstate dodal, že podmienky vyplývajúce z rozsudku Bronner, a konkrétnejšie podmienka nevyhnutnosti služby alebo infraštruktúry, ktorú má dominantný podnik, sa neuplatňujú na iné konanie než odmietnutie prístupu, akým sú aj sporné postupy.

40 Na účely posúdenia, či tieto úvahy vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia, ako tvrdí odvolateľka, je potrebné pripomenúť, že článok 102 ZFEÚ zakazuje akékoľvek zneužívanie dominantného postavenia na vnútornom trhu či jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikateľmi, ak sa tým môže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Podnik v dominantnom postavení má totiž osobitnú zodpovednosť za to, aby svojím správaním nenarušil účinnú a neskreslenú hospodársku súťaž na vnútornom trhu [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 153, ako aj citovaná judikatúra].

41 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pojem „zneužívanie dominantného postavenia“ v zmysle článku 102 ZFEÚ je objektívnym pojmom, ktorý sleduje také konanie podniku v dominantnom postavení, ktoré na trhu, kde práve z dôvodu prítomnosti takéhoto podniku je úroveň hospodárskej súťaže už oslabená, má vo svojom dôsledku zabrániť zachovaniu existujúcej úrovne hospodárskej súťaže na trhu alebo rozvoju tejto hospodárskej súťaže, a to s použitím iných prostriedkov, než ktoré ovládajú obvyklú súťaž výrobkov alebo služieb na základe plnení hospodárskych subjektov [rozsudok z 30. januára 2020, Generics (UK) a i., C-307/18, EU:C:2020:52, bod 148, ako aj citovaná judikatúra].

42 Preskúmanie zneužívajúcej povahy konania podniku v dominantnom postavení podľa článku 102 ZFEÚ sa musí vykonať s prihliadnutím na všetky osobitné okolnosti veci (pozri v tomto zmysle rozsudky TeliaSonera, bod 68; zo 6. októbra 2015, Post Danmark, C-23/14, EU:C:2015:651, bod 68, ako aj z 19. apríla 2018, MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia, C-525/16, EU:C:2018:270, body 27 a 28).

43 Ako vyplýva z bodu 37 rozsudku Bronner, vec, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, sa týkala otázky, či skutočnosť, že vlastník jediného systému donášky do domu existujúceho na území členského štátu na celoštátnej úrovni, ktorý používa tento systém na distribúciu svojich vlastných denníkov, k nemu odmieta prístup vydavateľovi konkurenčného denníka, predstavuje zneužitie dominantného postavenia v zmysle článku 102 ZFEÚ z dôvodu, že toto odmietnutie by uvedeného konkurenta pripravilo o uvedený spôsob distribúcie, považovaný za unikátny pre predaj jeho výrobkov.

44 V odpovedi na túto otázku Súdny dvor v bode 41 uvedeného rozsudku rozhodol, že uvedené odmietnutie by predstavovalo zneužitie dominantného postavenia nielen pod podmienkou, že odmietnutie služby pozostávajúcej z donášky do domu by bolo spôsobilé vylúčiť akúkoľvek konkurenciu na trhu denníkov zo strany žiadateľa o službu, pričom by nemohlo byť objektívne

odôvodnené, ale zároveň aj pod podmienkou, aby služba ako taká bola nevyhnutná na výkon jeho činnosti v tom zmysle, že by voči uvedenému systému donášky do domu neexistovala žiadna skutočná alebo potenciálna náhrada.

45 Uloženie týchto podmienok bolo odôvodnené okolnosťami uvedenej veci, ktoré spočívali v tom, že dominantný podnik odmietol poskytnúť konkurentovi prístup k infraštruktúre, ktorú vyvinul pre potreby svojej vlastnej činnosti, s vylúčením akéhokoľvek iného konania.

46 V tejto súvislosti, ako v podstate uviedol aj generálny advokát v bodoch 68, 73 a 74 svojich návrhov, konštatovanie, že dominantný podnik zneužil svoje postavenie z dôvodu, že odmietol uzavrieť zmluvu s konkurentom, má za následok, že tento podnik je nútený zmluvu s týmto konkurentom uzavrieť. Takáto povinnosť však osobitne zasahuje do zmluvnej slobody a do práva vlastniť majetok podniku v dominantnom postavení, keďže podnik, hoci aj s dominantným postavením, môže v zásade slobodne odmietnuť uzavrieť zmluvu a využívať infraštruktúru, ktorú vyvinul pre svoje vlastné potreby (pozri analogicky rozsudok z 5. októbra 1988, Volvo, 238/87, EU:C:1988:477, bod 8).

47 Okrem toho, hoci odsúdenie podniku za zneužívanie dominantného postavenia z dôvodu odmietnutia uzavrieť zmluvu s konkurentom má z krátkodobého hľadiska za následok podporu hospodárskej súťaže, z dlhodobého hľadiska je na druhej strane vo všeobecnosti priaznivé pre rozvoj hospodárskej súťaže a v záujme spotrebiteľov umožniť spoločnosti vyhradiť zariadenia, ktoré vyvinula pre potreby svojej činnosti, pre svoje vlastné používanie. Keby sa totiž prístup k výrobnému, nákupnému alebo distribučnému zariadeniu umožnil príliš ľahko, konkurenti by neboli motivovaní vyvinúť konkurenčné zariadenia. Navyše dominantný podnik by bol menej náchylný investovať do efektívnych zariadení, ak by mohol byť na základe jednoduchej žiadosti svojich konkurentov nútený rozdeliť si s nimi zisk vyplývajúci z jeho vlastných investícií.

48 V dôsledku toho, ak podnik v dominantnom postavení odmietne poskytnúť prístup k infraštruktúre, ktorú vyvinul pre potreby svojej vlastnej činnosti, rozhodnutie uložiť tomuto podniku povinnosť poskytnúť takýto prístup možno odôvodniť z hľadiska politiky hospodárskej súťaže len vtedy, ak má dominantný podnik skutočne obmedzujúci vplyv na dotknutom trhu.

49 Uplatnenie podmienok, ktoré Súdny dvor uviedol v rozsudku Bronner, pripomenutých v bode 44 tohto rozsudku, a najmä podmienky nevyhnutnosti prístupu k infraštruktúre podniku v dominantnom postavení, v prejednávanej veci umožňuje príslušnému orgánu alebo vnútroštátnemu súdu určiť, či tento podnik disponuje vďaka tejto infraštruktúre takýmto obmedzujúcim vplyvom. Takýto podnik tak môže byť nútený umožniť konkurentovi prístup k infraštruktúre, ktorú vyvinul pre potreby svojej vlastnej činnosti, len vtedy, ak je takýto prístup nevyhnutný pre činnosť takéhoto konkurenta, teda ak neexistuje skutočná alebo potenciálna náhrada za túto infraštruktúru.

50 Naopak, ak podnik v dominantnom postavení poskytne prístup k svojej infraštruktúre, ale tento prístup alebo poskytovanie služieb či predaj produktov podriadi nespravodlivým podmienkam, podmienky stanovené Súdnym dvorom v bode 41 rozsudku Bronner sa neuplatnia. Je nepochybne pravda, že ak je prístup k takejto infraštruktúre, prípadne k službe alebo vstupu na trh nevyhnutný na to, aby sa konkurentom dominantného podniku umožnilo rentabilným spôsobom pôsobiť na nadväzujúcom trhu, je o to pravdepodobnejšie, že nespravodlivé praktiky na tomto trhu budú mať prinajmenšom potenciálne protisúťažné účinky a budú predstavovať zneužitie v zmysle článku 102 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia, C-280/08 P, EU:C:2010:603, bod 234, ako aj TeliaSonera, body 70 a 71). Pokiaľ však ide o iné postupy ako odmietnutie prístupu, neexistencia takejto nevyhnutnej povahy nie je sama osebe rozhodujúca na účely preskúmania potenciálne zneužívajúceho správania zo strany dominantného podniku (pozri v tomto zmysle rozsudok TeliaSonera, bod 72).

51 Hoci totiž takéto správanie môže predstavovať určitú formu zneužitia, ak je spôsobilé vyvolať prinajmenšom potenciálne protisúťažné účinky, či dokonca účinky vylúčenia konkurentov na dotknutých trhoch, nemožno ho považovať za analogické s jednoduchým a priamym odmietnutím umožniť konkurentovi prístup k infraštruktúre, keďže príslušný orgán pre hospodársku súťaž alebo príslušný vnútroštátny súd už nemusí nútiť podnik s dominantným postavením, aby poskytol prístup k svojej infraštruktúre, pretože tento prístup už bol poskytnutý. Opatrenia, ktoré bude potrebné prijať v takomto kontexte, budú teda menej zasahujúce do zmluvnej slobody dominantného podniku a do jeho vlastníckeho práva v porovnaní s tým, ak by bol donútený poskytnúť prístup k svojej infraštruktúre, ktorú vyhradil pre potreby svojej vlastnej činnosti.

52 V tomto zmysle už Súdny dvor už v bodoch 75 a 96 rozsudku z 10. júla 2014, Telefónica a Telefónica de España/Komisia (C-295/12 P, EU:C:2014:2062), rozhodol, že podmienky uvedené Súdnym dvorom v bode 41 rozsudku Bronner, a konkrétne podmienka nevyhnutnosti prístupu, sa neuplatňujú v prípade zneužitia, ktoré predstavuje stláčanie cien konkurenčných operátorov na nadväzujúcom trhu.

53 V tom istom zmysle Súdny dvor v bode 58 rozsudku TeliaSonera v podstate rozhodol, že nemožno vyžadovať, aby sa systematicky vykonávalo preskúmanie zneužívajúcej povahy akéhokoľvek typu správania podniku v dominantnom postavení voči jeho konkurentom z hľadiska podmienok stanovených Súdnym dvorom v rozsudku Bronner, ktorý sa týkal odmietnutia poskytovania služieb. Všeobecný súd teda v bodoch 125 až 127 napadnutého rozsudku správne konštatoval, že Súdny dvor v bode 58 rozsudku TeliaSonera neodkázal len na osobitnú formu zneužitia, ktorú predstavuje stláčanie cien konkurenčných operátorov na nadväzujúcom trhu, keď posudzoval postupy, na ktoré sa nevzťahovali podmienky rozsudku Bronner.

54 V prejednávanej veci sa situácia odvolateľky vyznačovala okrem iného skutočnosťou pripomenutou v bode 119 napadnutého rozsudku, že odvolateľka podliehala regulačnej povinnosti v oblasti telekomunikácií, podľa ktorej bola povinná poskytnúť prístup k svojej sieti účastníckej prípojky. V nadväznosti na rozhodnutie TÚ SR z 8. marca 2005, ktoré potvrdil riaditeľ tohto istého orgánu 14. júna 2005, bola totiž odvolateľka ako operátor ovládajúci podstatnú časť trhu povinná vyhovieť všetkým žiadostiam o neviazaný prístup ku svojej účastníckej prípojke, považovaným za primerané a opodstatnené, aby tak alternatívnym operátorom bolo umožnené ponúkať na základe toho svoje vlastné služby na maloobchodnom masovom trhu služieb vysokorýchlostného internetu na pevnom mieste na Slovensku.

55 Takáto povinnosť zodpovedá cieľom rozvoja účinnej hospodárskej súťaže na trhoch telekomunikácií stanovených normotvorcom Únie. Ako spresňujú odôvodnenia 3, 6 a 7 nariadenia č. 2887/2000, uloženie takejto povinnosti prístupu je odôvodnené jednak skutočnosťou, že keďže prevádzkovatelia s významným vplyvom mohli počas relatívne dlhých období vybudovať svoje siete miestneho prístupu s využitím ochrany výhradných práv, pričom svoje investície mohli financovať z monopolných príjmov, pre nových účastníkov by nebolo hospodárne vytvárať duplikát infraštruktúry lokálneho sieťového prístupu tradičných operátorov, a jednak že alternatívne infraštruktúry nepredstavujú plnohodnotnú náhradu týchto sietí s miestnym prístupom. Neviazaný prístup k účastníckej prípojke teda má umožniť novým účastníkom trhu súťažiť so silnými operátormi. Z toho vyplýva, ako pripomenul Všeobecný súd v bode 119 napadnutého rozsudku, že povinnosť prístupu, ktorú v prejednávanej veci uložil TÚ SR vyplýva z vôle podnietiť odvolateľku, ako aj jej konkurentov, k investíciám a inováciám pri súčasnom zabezpečení toho, aby bola zachovaná hospodárska súťaž na trhu.

56 Táto regulačná povinnosť sa na odvolateľku uplatňovala počas celého obdobia porušenia stanoveného Komisiou v spornom rozhodnutí, teda od 12. augusta 2005 do 31. decembra 2010. Okrem skutočnosti, že podľa článku 8 ods. 5 písm. f) smernice 2002/21, zmenenej smernicou 2009/140, môžu regulačné orgány v oblasti telekomunikácií uložiť takúto povinnosť prístupu len vtedy, keď neexistuje efektívna a trvalo udržateľná hospodárska súťaž, pričom sú povinné ju uvoľniť alebo zrušiť, keď je táto podmienka splnená, totiž odvolateľka netvrdila ani nepreukázala, že tejto povinnosti podliehala počas obdobia porušenia. Navyše Komisia odôvodnila základ pre existenciu takejto povinnosti prístupu

v časti 5.1 sporného rozhodnutia a v jeho bode 377 uviedla, že vykonala vlastnú analýzu relevantných trhov *ex post*, aby dospela k záveru, že situácia na týchto trhoch sa v tejto súvislosti počas obdobia porušenia podstatne nezmenila.

57 Analogicky s tým, čo už Súdny dvor uviedol v bode 224 rozsudku zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia (C-280/08 P, EU:C:2010:603, bod 224), uvedenom v bode 117 napadnutého rozsudku, je potrebné konštatovať, že regulačná povinnosť môže byť relevantná pre posúdenie zneužívajúceho správania dominantného podniku podliehajúceho odvetvovej právnej úprave v zmysle článku 102 ZFEÚ. Hoci v kontexte prejednávanej veci povinnosť prístupu k účastníckej prípojke uložená odvolateľke nemôže zbaviť Komisiu povinnosti preukázať existenciu zneužitia v zmysle článku 102 ZFEÚ, osobitne s prihliadnutím na uplatniteľnú judikatúru, uloženie tejto povinnosti má za následok, že počas celého obdobia porušenia stanoveného v prejednávanej veci odvolateľka nemohla odmietnuť a v skutočnosti ani neodmietla poskytnúť prístup k svojej sieti účastníckej prípojky.

58 Odvolateľka si však napriek vyššie uvedenej regulačnej povinnosti počas uvedeného obdobia ponechala rozhodovaciu nezávislosť, pokiaľ ide o podmienky takéhoto prístupu. Regulačný rámec ani rozhodnutia TÚ SR totiž okrem určitých hlavných zásad nestanovovali povinný obsah štandardnej ponuky v oblasti neviazaného prístupu k účastníckej prípojke, uvedený v článku 3 nariadenia č. 2887/2000. Odvolateľka prijala sporné postupy práve na základe tejto rozhodovacej nezávislosti.

59 Keďže však sporné postupy nepredstavovali odmietnutie prístupu odvolateľky k účastníckej prípojke, ale týkali sa podmienok takéhoto prístupu, z dôvodov uvedených v bodoch 45 až 51 tohto rozsudku sa v prejednávanej veci neuplatňovali podmienky stanovené Súdnym dvorom v bode 41 rozsudku Bronner, pripomenuté v bode 44 tohto rozsudku.

60 Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 121 napadnutého rozsudku konštatoval, že Komisia nebola povinná na účely konštatovania zneužitia dominantného postavenia zo strany odvolateľky z dôvodu sporných postupov preukázať „nevyhnutnosť“ v zmysle poslednej podmienky uvedenej v bode 41 rozsudku Bronner.

61 Za týchto podmienok musí byť prvý odvolací dôvod, ktorý je založený na predpoklade, ktorý je z právneho hľadiska nesprávny, zamietnutý v celom rozsahu.

O druhom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

62 Svojím druhým odvolacím dôvodom odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil pochybenia, keď nekonštatoval porušenie jej práva na obhajobu z dôvodu, že metodika, zásady a údaje použité Komisiou v štádiu oznámenia o výhradách na účely určenia nákladov, ktoré boli použité na overenie existencie cenového stláčania, vychádzali z údajov týkajúcich sa historických nákladov pochádzajúcich z interného systému vykazovania nákladov odvolateľky označovaných ako „účelové členenie nákladov“ (ďalej len „UČN“), hoci v napadnutom rozhodnutí boli založené na LRAIC, a to bez toho, aby Komisia umožnila odvolateľke sa k tejto otázke účinne vyjadriť.

63 Okrem toho odvolateľka tvrdí, že Komisia preniesla dôkazné bremeno v rozsahu, v akom ju táto inštitúcia požiadala, aby uviedla svoje zásady, metodológiu a údaje týkajúce sa stanovenia LRAIC, pričom ona sama neposkytla hneď na začiatku svoje vlastné zásady, metodológiu a údaje. Všeobecný súd mal podľa odvolateľky okolnosť, že Komisia nemala hneď na začiatku k dispozícii svoj vlastný model nákladov na preukázanie existencie cenového stláčania, uznať ako skutočnosť, ktorá zakladá protiprávne prenesenie dôkazného bremena. V tejto súvislosti sú podľa nej úvahy uvedené

v bodoch 186 a 189 napadnutého rozsudku, podľa ktorých jednak odvolateľka mala príležitosť odpovedať na oznámenie o výhradách a jednak Komisia v tomto dokumente vychádzala z LRAIC, irelevantné a nesprávne, keďže ku dňu oznámenia o výhradách neexistovali údaje týkajúce sa LRAIC.

64 Rovnako sa podľa nej Všeobecný súd v bode 189 napadnutého rozsudku dopustil pochybenia, keď rozhodol, že Komisia v spornom rozhodnutí neuviedla žiadnu novú výhradu, pokiaľ ide o cenové stláčanie. Okolnosť, že tak v oznámení o výhradách, ako aj v spornom rozhodnutí Komisia dospela k záveru, že po prvé rovnako efektívny konkurent ako odvolateľka by vykazoval záporné marže a po druhé záver týkajúci sa záporných marží by bol platný, ak by boli v príjmoch zohľadnené niektoré ďalšie služby, a tiež skutočnosť, že obdobie porušenia uvedené v spornom rozhodnutí bolo kratšie ako obdobie uvedené v oznámení o výhradách, nie je podľa odvolateľky relevantné na účely určenia, či bolo jej právo na obhajobu porušené z dôvodu, že metodológia, zásady a údaje zohľadnené v oznámení o výhradách nezodpovedali tým, ktoré Komisia použila v spornom rozhodnutí.

65 Okrem toho odvolateľka kritizuje bod 190 napadnutého rozsudku z dôvodu, že na rozdiel od toho, k akému záveru dospel Všeobecný súd, náklady siete, metodológia a zásady použité Komisiou sa v príslušných štádiách oznámenia o výhradách a sporného rozhodnutia značne odlišujú. Odvolateľka sa tiež domnieva, že Všeobecný súd v bode 192 napadnutého rozsudku dospel k nesprávnemu záveru, že jej právo na obhajobu bolo rešpektované, pretože Komisia odpovedala na jej tvrdenia. Informácie uvedené odvolateľkou v jej odpovedi na oznámenie o výhradách alebo v dokumentoch predložených v priebehu roka 2013 týkajúce sa výsledkov vyplývajúcich z nových úprav vykonaných v súvislosti s LRAIC, sú podľa nej v tejto súvislosti irelevantné, pretože Komisia pred prijatím sporného rozhodnutia neuviedla všetky prvky svojich zásad, metodológie a údajov týkajúcich sa výpočtu LRAIC.

66 Odvolateľka napokon tvrdí, že Všeobecný súd sa tiež dopustil nesprávneho právneho posúdenia a skreslenia tak skutkových okolností, ako aj dôkazov v bode 209 napadnutého rozsudku, keď neuznal relevantnosť „bilančného stretnutia“ zo 16. septembra 2014, na ktoré odkazuje tento bod. To, že Komisia počas tohto stretnutia po prvýkrát sprístupnila svoje predbežné výpočty LRAIC, podľa nej predstavuje zo strany Komisie uznanie toho, že jej predchádzajúce oznámenie bolo nedostatočné a že mala povinnosť tieto výpočty sprístupniť. Toto sprístupnenie v tomto štádiu konania podľa odvolateľky tiež preukazuje, že táto inštitúcia bola odhodlaná prijať rozhodnutie o zákaze, takže odvolateľka už nemohla byť v tomto štádiu riadne vypočutá.

67 Komisia sa domnieva, že druhý odvolací dôvod musí byť zamietnutý, keďže jednak nie je preukázané, že Všeobecný súd skreslil skutočnosti, ktoré zohľadnil, a bolo tiež dodržané právo odvolateľky na obhajobu.

Posúdenie Súdnym dvorom

68 Na úvod je potrebné pripomenúť, že podľa článku 256 ZFEÚ a článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie sa odvolanie proti rozhodnutiam Všeobecného súdu obmedzuje len na právne otázky. Podľa ustálenej judikatúry len Všeobecný súd má právomoc konštatovať a zisťovať skutkový stav a v zásade skúmať dôkazy, ktoré uznal na preukázanie tohto skutkového stavu. Toto posúdenie teda s výnimkou prípadu skreslenia týchto dôkazov nepredstavuje právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom (rozsudok z 10. júla 2014, Telefónica a Telefónica de España/Komisia, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, bod 84, ako aj citovaná judikatúra).

69 V prejednávanej veci odvolateľka netvrdí, že Všeobecný súd skreslil nasledujúce skutočnosti opísané v bodoch 177 a 185 až 187 napadnutého rozsudku.

70 Počas vyšetrovania, ktoré predchádzalo oznámeniu o výhradách, Komisia požiadala odvolateľku, aby jej oznámila údaje potrebné pre výpočet nákladov týkajúcich sa dodatočných vstupov, ktoré sú potrebné na transformáciu jej veľkoobchodných služieb na maloobchodné služby. Odvolateľka v odpovedi

zaslala Komisii tabuľky obsahujúce výpočty nákladov týkajúce sa rokov 2003 až 2010 a založené na údajoch UČN. Náklady uvedené v týchto tabuľkách boli teda vypočítané na základe historických nákladov, ktoré boli úplne prepracované a odlišné od LRAIC. Komisia preto požiadala odvolateľku, aby jej poskytla údaje o ziskovosti za vysokorýchlostné služby prepočítané na základe metodológie založenej na LRAIC. Keďže odvolateľka odpovedala, že údaje o ziskovosti pre vysokorýchlostné služby podľa metodiky LRAIC nevypočítala, Komisia v štádiu oznámenia o výhradách na účely posúdenia cenového stláčania použila údaje UČN, ktorými disponovala, a ktoré poskytla odvolateľka. Komisia totiž dospela k záveru, že vzhľadom na neexistenciu údajov o LRAIC sú údaje UČN najlepším dostupným zdrojom na vykonanie tohto posúdenia. Na základe týchto údajov Komisia v oznámení o výhradách dospela k záveru, že rovnako efektívny konkurent ako odvolateľka s prístupom k jej účastníckej prípojke by dosiahol vysoké záporné marže, ak by sa pokúsil okopírovať maloobchodné portfólio odvolateľky v priebehu rokov 2005 až 2010. Odvolateľka vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách uviedla nové údaje pre posúdenie nákladov za obdobie rokov 2005 až 2010. Tieto údaje vychádzali z údajov za rok 2011. Odvolateľka v tejto odpovedi okrem iného uviedla, že pri výpočte LRAIC je potrebné jednak vykonať precenenie jej aktív a na druhej strane zohľadniť neefektívnosť jej siete pri ponuke vysokorýchlostného internetu prostredníctvom takzvaných „optimalizačných“ úprav, a to po prvé nahradením existujúcich aktív ich modernými ekvivalentmi, ktoré sú efektívnejšie a menej nákladné, po druhé zachovaním technologickej koherencie v rozsahu, v akom je to možné, a po tretie zmenšením aktív na základe skutočne využívanej kapacity, a nie na základe inštalovanej kapacity (ďalej len spoločne ako „optimalizačné úpravy“). V spornom rozhodnutí Komisia osobitne súhlasila so zahrnutím precenenia aktív odvolateľky do jej analýzy cenového stláčania, ale odmietla optimalizačné úpravy. Práve v tomto rozsahu Komisia v spornom rozhodnutí a v oznámení o výhradách dospela k odlišným výsledkom, pokiaľ ide o rozsah cenového stláčania odvolateľkou.

71 Práve vzhľadom na tieto skutočnosti, ktorých skreslenie sa nenamieta, je potrebné posúdiť, či sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, ktoré odvolateľka uviedla v rámci svojho druhého odvolacieho dôvodu.

– O prenesení dôkazného bremena

72 Pokiaľ ide o výhradu, podľa ktorej sa Všeobecný súd dopustil pochybenia, keď schválil prenesenie dôkazného bremena Komisiou, je potrebné pripomenúť, že existenciu porušenia pravidiel hospodárskej súťaže by mal dokázať orgán, ktorý tvrdí, že došlo k takémuto porušeniu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júna 2010, Lafarge/Komisia, C-413/08 P, EU:C:2010:346, bod 29 a citovanú judikatúru).

73 Konkrétne Komisii prislúcha na účely preukázania zneužitia spočívajúceho v cenovom stláčaní preukázať, že rozpätie medzi veľkoobchodnými cenami dotknutých služieb a maloobchodnými cenami služieb poskytovaných koncovým užívateľom je buď záporné, alebo nedostatočné na to, aby pokrylo špecifické náklady na poskytovanie uvedených dotknutých služieb, ktoré vznikajú spoločnosti v dominantnom postavení pri poskytovaní jej vlastných maloobchodných služieb koncovým užívateľom, takže toto rozpätie bráni rovnako efektívnemu konkurentovi, aby jej začal konkurovať pri poskytovaní týchto služieb koncovým užívateľom (pozri v tomto zmysle rozsudok TeliaSonera, bod 32).

74 Súdny dvor tiež rozhodol, že s cieľom posúdiť zákonnosť cenovej politiky uplatňovanej dominantným podnikom sa treba v zásade odvolať na cenové kritériá založené na nákladoch dominantného podniku a jeho stratégii (rozsudok TeliaSonera, bod 41 a citovaná judikatúra).

75 V prejednávanej veci vzhľadom na skutočnosti konštatované Všeobecným súdom, ako sú zhrnuté v bode 70 tohto rozsudku, nemožno dospieť k záveru, že Všeobecný súd potvrdil prenesenie dôkazného bremena, keď nerozhodol, že Komisia hneď na úvod neuviedla svoju metodológiu a údaje týkajúce sa výpočtu LRAIC.

76 Z uvedených skutočností totiž vyplýva, že Komisia od začiatku správneho konania odvolateľke indikovala, že svoje posúdenie existencie cenového stláčania bude zakladať na metodike LRAIC. V nadväznosti na oznámenie údajov UČN zo strany odvolateľky pred oznámením o výhradách ju Komisia požiadala, aby jej poskytla údaje o ziskovosti vysokorýchlostných služieb prepočítané na základe metodológie LRAIC. Z odôvodnenia 870 sporného rozhodnutia, na ktoré odkazuje bod 185 napadnutého rozsudku, pritom vyplýva, že odvolateľka v odpovedi na túto žiadosť uviedla, že LRAIC uplatňuje na výpočet poplatkov za prepájacie služby, pričom len raz, a to v priebehu roka 2005 vykonala výpočty LRAIC pre vysokorýchlostné služby. Okrem toho Všeobecný súd bez toho, aby v tejto súvislosti bolo poukázané na skreslenie, v bode 189 napadnutého rozsudku konštatoval, že z bodov 996 až 1002 oznámenia o výhradách vyplýva, že Komisia stanovila hlavné zásady pre výpočet nákladov na základe LRAIC. Z vyššie uvedeného vyplýva, že Komisia uvádzala svoju metodológiu na určenie nákladov od začiatku správneho konania a že odvolateľka o nej vedela.

77 Pokiaľ ide o zohľadnené údaje, je potrebné pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 73 tohto rozsudku, na preukázanie existencie cenového stláčania sa Komisia v zásade opiera o náklady, ktoré znáša dominantný podnik. V dôsledku toho skutočnosť, že Komisia požiadala odvolateľku o poskytnutie údajov týkajúcich sa jej nákladov, nepredstavuje prenesenie dôkazného bremena. Rovnako nie je takýmto prenesením skutočnosť, že Komisia zohľadní prepracované údaje poskytnuté odvolateľkou v nadväznosti na oznámenie o výhradách.

78 Napokon na rozdiel od toho, čo tvrdí odvolateľka, okolnosť, že Komisia nemohla uplatniť svoju metodológiu založenú na LRAIC v štádiu oznámenia o výhradách z dôvodu nedostatku primeraných údajov, neznamená, že Komisia opomenula vypracovať svoju vlastnú metodológiu určenú na splnenie svojej dôkaznej povinnosti.

79 Výhradu, podľa ktorej sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď neuznal protiprávne prenesenie dôkazného bremena, ktoré znášala Komisia, je preto potrebné zamietnuť ako nedôvodnú.

– *O porušení práva na obhajobu*

80 Pokiaľ ide o výhradu, podľa ktorej sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď neuznal porušenie práva odvolateľky na obhajobu, je potrebné pripomenúť, že právo na obhajobu je základné právo tvoriace neoddeliteľnú súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých rešpektovanie zabezpečuje Súdny dvor (rozsudok z 25. októbra 2011, Solvay/Komisia, C-109/10 P, EU:C:2011:686, bod 52 a citovaná judikatúra). Táto všeobecná zásada práva Únie je zakotvená v článku 41 ods. 2 písm. a) a b) Charty základných práv Európskej únie a uplatňuje sa, ak má správny orgán v úmysle prijať voči osobe rozhodnutie, ktoré nepriaznivo zasahuje do jej postavenia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. januára 2019, Komisia/United Parcel Service, C-265/17 P, EU:C:2019:23, bod 28 a citovanú judikatúru),

81 V kontexte práva hospodárskej súťaže dodržiavanie práva na obhajobu znamená, že každý adresát rozhodnutia, ktorým sa konštatuje, že sa dopustil porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, musí mať možnosť v priebehu správneho konania účinne vyjadriť svoje stanovisko k existencii a relevantnosti skutočností a okolností, ktoré sa mu vytýkajú, ako aj k dokumentom, o ktoré Komisia opiera svoje tvrdenie o existencii takéhoto porušenia (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. decembra 2013, SNIA/Komisia, C-448/11 P, neuverejnený, EU:C:2013:801, bod 41, ako aj zo 14. septembra 2017, LG Electronics a Koninklijke Philips Electronics/Komisia, C-588/15 P a C-622/15 P, EU:C:2017:679, bod 43).

82 V tomto zmysle, ako Všeobecný súd správne pripomenul v bodoch 179 až 183 napadnutého rozsudku, článok 27 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd.

08/002, s. 205) stanovuje povinnosť zaslať účastníkom konania oznámenie o výhradách. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, toto oznámenie musí jasne uvádzať všetky podstatné okolnosti, z ktorých Komisia v tomto štádiu konania vychádza. Toto oznámenie však môže byť stručné a následne prijaté rozhodnutie Komisie nemusí byť nevyhnutne kópiou oznámenia o výhradách, pretože toto oznámenie predstavuje prípravný dokument, ktorého skutkové a právne posúdenia majú iba čisto predbežnú povahu (rozsudok z 5. decembra 2013, SNIA/Komisia, C-448/11 P, neuverejnený, EU:C:2013:801, bod 42 a citovaná judikatúra).

83 Z toho vyplýva, že keďže právna kvalifikácia skutkového stavu uvedená v oznámení o výhradách môže byť už zo svojej podstaty len predbežná, neskoršie rozhodnutie Komisie nemôže byť zrušené len z dôvodu, že konečné závery vyvodené z tohto skutkového stavu presne nezodpovedajú tejto predbežnej kvalifikácii. Komisia totiž musí vypočuť osoby, ktorým bolo určené oznámenie o výhradách, a prípadne zohľadniť ich pripomienky, ktorými odpovedajú na uvádzané výhrady, tak, že svoju analýzu zmení, a to práve preto, aby sa dodržalo ich právo na obhajobu. Komisii sa tak musí umožniť, aby túto kvalifikáciu spresnila vo svojom konečnom rozhodnutí, pričom zohľadní okolnosti vyplývajúce zo správneho konania, a to buď tak, že upustí od výhrad, ktoré sa ukázali ako nedôvodné, alebo tak po skutkovej, ako aj po právnej stránke upraví či doplní svoju argumentáciu na podporu uplatnených výhrad, ale iba pod podmienkou, že vezme do úvahy iba tie skutkové okolnosti, ku ktorým sa dotknuté osoby mali možnosť vyjadriť, a že v priebehu správneho konania poskytla informácie potrebné na obhajobu ich záujmov (rozsudok z 5. decembra 2013, SNIA/Komisia, C-448/11 P, neuverejnený, EU:C:2013:801, body 43 a 44, ako aj citovaná judikatúra).

84 V prejednávanej veci odvolateľka v prvom rade vytýka Všeobecnému súdu, že nekonštatoval porušenie jej práva na obhajobu z dôvodu, že Komisia s cieľom posúdiť, do akej miery možno odvolateľke vytýkať cenové stláčanie, vychádzala pri výpočte nákladov v oznámení o výhradách a v spornom rozhodnutí z odlišnej metodológie, zásad a údajov.

85 V tejto súvislosti zo skutočností konštatovaných Všeobecným súdom, ako sú zhrnuté v bode 70 tohto rozsudku, vyplýva, že pred prijatím oznámenia o výhradách Komisia požiadala odvolateľku, aby jej poskytla údaje o ziskovosti prepočítané použitím metodológie LRAIC. Keďže Komisii neboli doručené tieto údaje, v oznámení o výhradách posúdila existenciu cenového stláčania na základe údajov UČN, ktorými v tom čase disponovala. Ako vyplýva z odôvodnenia 875 sporného rozhodnutia, na ktoré odkazuje bod 185 napadnutého rozsudku, Komisia vychádzala z toho, že tieto údaje predstavujú dostatočne spoľahlivý ukazovateľ pre výpočet LRAIC. Neskôr odvolateľka vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách poskytla nové údaje a spresnila, že pri výpočte LRAIC je potrebné zohľadniť jednak precenenie jej aktív a jednak neefektívnosť jej siete pri ponuke vysokorýchlostného internetu. Napokon je nesporné, že Komisia v spornom rozhodnutí uplatnila metodiku LRAIC.

86 Vzhľadom na tieto skutočnosti, najmä na okolnosť, že odvolateľka predložila odhady LRAIC za obdobie rokov 2005 – 2011 v odpovedi na oznámenie o výhradách, ako aj na úvahy uvedené v bode 76 tohto rozsudku, je potrebné konštatovať, že odvolateľka si v priebehu správneho konania bola plne vedomá skutočnosti, že Komisia sa snaží preukázať existenciu cenového stláčania na základe metodológie a zásad založených na LRAIC.

87 Okrem toho zo skutkových okolností, na ktoré Všeobecný súd prihliadol, ako sú zhrnuté v bode 70 tohto rozsudku, vyplýva, že v bodoch 189 a 190 napadnutého rozsudku sa mohol oprávnene domnievať, že Komisia uplatnila rovnakú metodológiu a rovnaké zásady výpočtu LRAIC v štádiu oznámenia o výhradách a sporného rozhodnutia. Okolnosť, že Komisia sa v štádiu oznámenia o výhradách domnievala, že údaje UČN odvolateľky predstavujú dostatočne spoľahlivý ukazovateľ na stanovenie LRAIC, neznamená, že Komisia zmenila svoju metodológiu a zásady výpočtu týchto nákladov.

88 Navyše Všeobecný súd v bode 190 napadnutého rozsudku správne zdôraznil korešpondenciu medzi tabuľkami uvedenými v oznámení o výhradách a v spornom rozhodnutí na podporu odôvodnenia, podľa ktorého Komisia použila v priebehu konania, ktoré viedlo k vydaniu sporného rozhodnutia, jednu a tú istú metodológiu. Účelom týchto tabuliek je totiž vzhľadom na ich názvy zhromaždiť zodpovedajúce údaje.

89 Z toho vyplýva, že odvolateľka nesprávne tvrdí, že došlo k porušeniu jej práva na obhajobu z dôvodu, že metodika a zásady výpočtu nákladov na účely preukázania cenového stláčania boli v jednotlivých štádiách oznámenia o výhradách a sporného rozhodnutia rozdielne. Výhrada odvolateľky, podľa ktorej sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď neuznal takéto porušenie jej práva na obhajobu, je preto nedôvodná.

90 Po druhé odvolateľka vytýka Všeobecnému súdu, že neuznal porušenie jej práva na obhajobu vzhľadom na rozdiel medzi údajmi týkajúcimi sa nákladov uvedených v oznámení o výhradách a v spornom rozhodnutí.

91 V tejto súvislosti z bodov 187, 190 a 192 napadnutého rozsudku vyplýva, že rozdiely medzi nákladmi a maržami uvedenými v oznámení o výhradách a v spornom rozhodnutí vyplývajú zo zohľadnenia určitých úprav navrhnutých Komisii samotnou odvolateľkou na účely dodržania jej práva na obhajobu. Ako pritom vyplýva z bodu 83 tohto rozsudku, zásada dodržania práva na obhajobu neznamená len to, že Komisia má vypočuť adresátov oznámenia o výhradách, ale aj to, že zohľadní ich prípadné pripomienky týkajúce sa odpovede na uvedené výhrady tým, že svoju analýzu upraví, a to práve preto, aby bolo dodržané ich právo na obhajobu. Rozdiely, na ktoré poukazuje odvolateľka, preto v prejednávanej veci nemôžu preukázať porušenie jej práva na obhajobu.

92 Okrem toho skutočnosť, že Komisia uskutočnila tieto úpravy, pokiaľ ide o výpočet marží odvolateľky, bez toho, aby ju opätovne vypočula, nepredstavuje porušenie jej práva na obhajobu. Uvedené úpravy boli totiž vykonané na základe údajov poskytnutých samotnou odvolateľkou pri uplatnení zásad a metodológie LRAIC, ako to Komisia oznámila v priebehu správneho konania.

93 Po tretie, pokiaľ ide o kritiku smerujúcu proti bodu 209 napadnutého rozsudku týkajúcu sa „bilančného stretnutia“ k stavu spisu zo 16. septembra 2014, je potrebné konštatovať, že Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v uvedenom bode konštatoval, že zásada dodržiavania práva na obhajobu neukladá Komisii povinnosť sprístupniť svoje konečné výpočty marží pred zaslaním sporného rozhodnutia odvolateľke. Uvedená zásada ukladá Komisii iba to, aby odvolateľke poskytla možnosť účinne sa vyjadriť k skutkovým a právnym okolnostiam, ktoré zohľadní na účely prijatia svojho rozhodnutia. Odvolateľka pritom nepreukázala, že údaje zverejnené na tomto stretnutí boli odvodené od skutkových alebo právnych okolností, ku ktorým nemohla zaujať stanovisko počas správneho konania, ktoré predchádzalo tomuto stretnutiu.

94 Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bode 209 napadnutého rozsudku konštatoval, že odvolateľka bola informovaná o všetkých relevantných okolnostiach výpočtu marží vykonaného Komisiou a bola jej poskytnutá možnosť predložiť svoje pripomienky pred prijatím napadnutého rozhodnutia.

95 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti musí byť druhý odvolací dôvod, ktorý odvolateľka uviedla na podporu svojho odvolania, zamietnutý ako nedôvodný.

O treťom odvolacom dôvode

O prípustnosti

– Argumentácia účastníkov konania

96 Komisia namieta neprípustnosť tretieho odvolacieho dôvodu odvolateľky v rozsahu, v akom sa v ňom tvrdí, že táto inštitúcia sa dopustila podstatného nesprávneho posúdenia tým, že na účely uplatnenia takzvaného kritéria „rovnako efektívneho operátora“ nezhromaždila údaje o tretích osobách ani nevypracovala svoj vlastný výpočet LRAIC, keďže táto výhrada nebola vznesená pred Všeobecným súdom.

97 Odvolateľka s touto neprípustnosťou nesúhlasí. Domnieva sa, že vo svojej replike pred Všeobecným súdom vytkla Komisii, že neuviedla v celom rozsahu metódu, zásady a údaje výpočtu LRAIC, o ktoré sa chcela oprieť.

– Posúdenie Súdnym dvorom

98 Je vhodné pripomenúť, že podľa článku 170 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora odvolaním nemožno meniť predmet sporu na Všeobecnom súde. Právomoc Súdneho dvora v odvolacom konaní je totiž obmedzená na posúdenie zákonného rozhodovania o žalobných dôvodoch prejednávaných v prvostupňovom konaní.

99 V dôsledku toho účastník konania nemôže predložiť prvýkrát v konaní pred Súdnym dvorom dôvod, ktorý nepredložil v konaní pred Všeobecným súdom, pretože by tým získal možnosť predložiť na Súdnom dvore, ktorý má v odvolacom konaní obmedzenú právomoc, spor so širším rozsahom ako ten, ktorý prejednával a rozhodoval Všeobecný súd (rozsudok z 11. novembra 2004, Ramondín a i./Komisia, C-186/02 P a C-188/02 P, EU:C:2004:702, bod 60).

100 Je tiež potrebné pripomenúť, že pri posúdení zneužívajúcej povahy cenovej praxe vedúcej k cenovému stláčaniu je potrebné vziať do úvahy v zásade a prednostne ceny a náklady podniku dotknutého na maloobchodnom trhu. Len v prípade, že vzhľadom na okolnosti nie je možné odkázať na tieto ceny a náklady, je potrebné preskúmať ceny a náklady konkurentov na tom istom trhu (rozsudok TeliaSonera, bod 46).

101 Svojím tretím odvolacím dôvodom založeným na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mal Všeobecný súd dopustiť zamietnutím tvrdenia odvolateľky o tom, že Komisia pochybila pri zamietnutí jej žiadosti o optimalizačné úpravy, odvolateľka osobitne tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď nerozhodol, že vzhľadom na to, že štruktúra LRAIC odvolateľky nebola z objektívnych dôvodov presne identifikovateľná, mala Komisia zozbierať údaje jej konkurentov alebo vytvoriť svoju vlastnú koherentnú databázu na účely vypracovania modelu založeného na LRAIC.

102 Odvolateľka však nepreukázala, že pred Všeobecným súdom uviedla takúto výhradu. Keď odvolateľka pred Všeobecným súdom vytýkala Komisii, že v celom rozsahu neuviedla metódu, zásady a údaje výpočtu LRAIC, o ktoré sa chcela oprieť pri posúdení existencie cenového stláčania v prejednávanej veci, odvolateľka namietala len porušenie svojich procesných práv. Netvrdila, že na tento účel bolo nesprávne vychádzať z jej nákladov. Odvolateľka ani neuviedla, že Všeobecný súd v bode 231 napadnutého rozsudku skreslil jej tvrdenia. V uvedenom bode pritom Všeobecný súd výslovne konštatoval, že odvolateľka netvrdila, že v prejednávanej veci bolo potrebné preskúmať ceny a náklady jej konkurentov, keďže nebolo možné použiť jej vlastné ceny a náklady.

103 Nie je teda preukázané, že odvolateľka pred Všeobecným súdom tvrdila, že Komisia sa na účely preukázania relevantných nákladov nemohla opierať o jej údaje alebo že by uvedené náklady bolo možné stanoviť len na základe údajov jej konkurentov alebo úplne zostavených údajov.

104 Preto, ako vyplýva z bodu 98 tohto rozsudku, výhradu, ktorú odvolateľka uviedla na podporu svojho tretieho odvolacieho dôvodu a v ktorej tvrdí, že Komisia sa dopustila podstatného nesprávneho posúdenia, keď na účely uplatnenia kritéria „rovnako efektívneho operátora“ nezhromaždila údaje tretích osôb, a ani nevysvetlila svoj vlastný výpočet LRAIC, je potrebné zamietnuť ako neprípustnú.

O veci samej

– Argumentácia účastníkov konania

105 Odvolateľka sa domnieva, že Všeobecný súd pri posudzovaní existencie zneužívajúceho postupu pri cenovom stláčaní nesprávne uplatnil kritérium „rovnako efektívneho operátora“, keď odmietol jej optimalizačné úpravy.

106 Podľa odvolateľky, hoci Komisia v rámci precenenia a amortizácie aktív prijala jej číselné údaje týkajúce sa LRAIC, neexistoval nijaký dôvod na odmietnutie optimalizačných úprav, keďže tie boli tiež založené na nákladoch, ktoré by si vyžadovala sieť vybudovaná v čase prijatia sporného rozhodnutia. Podľa jej názoru ide o otázku koherencie alebo rovnosti zaobchádzania.

107 Domnieva sa, že vzhľadom na neexistenciu nákladového modelu vypracovaného Komisiou na základe LRAIC a z dôvodu, že jej LRAIC za obdobie rokov 2005 až 2010 boli založené na pomeroch vyplývajúcich z analýzy jej LRAIC za rok 2011, žiadny legitímny dôvod neodôvodňoval zamietnutie jej optimalizačných úprav. Všeobecný súd tak podľa nej nemohol bez toho, aby sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, v bode 233 napadnutého rozsudku rozhodnúť, že optimalizačné úpravy by viedli k „nezohľadneniu“ nákladov, ktoré vynaložila odvolateľka počas obdobia porušenia, a ani uviesť, že by z nich vyplývalo zohľadnenie modernej siete. Rovnako úvaha uvedená v bode 226 napadnutého rozsudku, podľa ktorej otázky precenenia a amortizácie aktív na jednej strane a optimalizačné úpravy na druhej strane mali „iný cieľ“, je podľa odvolateľky v prípade neexistencie modelu vypracovaného Komisiou irelevantná a tiež aj nesprávna, pretože tieto dve otázky sa týkajú výpočtu LRAIC. Okrem toho odvolateľka tvrdí, že pokiaľ ide o úpravy vykonané na účely toho, aby sa náklady na aktíva a odpisy zakladali na zásadách nákladového účtovníctva (ďalej len „úpravy NÚ“), Komisia akceptovala zásadu, podľa ktorej je potrebné zohľadniť aktualizáciu nákladov na vybavenie a prevádzku, čo by zahŕňalo výstavbu siete v čase uskutočnenia výpočtov na základe týchto nákladov, hoci optimalizačné úpravy, založené pritom na rovnakej zásade, odmietla. Odvolateľka tiež spochybňuje tvrdenie uvedené v bode 234 napadnutého rozsudku, že optimalizačné úpravy sa zakladali na „plne efektívnom operátorovi“, pretože podľa nej tieto úpravy vychádzali z rovnako efektívneho operátora, ktorý by vytváral svoju sieť v roku 2011 a z jej LRAIC za rok 2011, ktoré boli ako jediné dostupné. Takto získané náklady podľa odvolateľky zodpovedajú nákladom, ktorým by sa vyhla, ak by neponúkala dotknuté vysokorýchlostné služby.

108 Komisia sa domnieva, že Všeobecný súd sa v bodoch 233 až 235 napadnutého rozsudku nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, pretože stanovisko odvolateľky nezohľadňuje ani povahu a dôsledky každého typu úprav, ani dôvody, pre ktoré ich Komisia prijala alebo odmietla.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

109 Je potrebné pripomenúť, že uplatňovanie cenovej praxe podniku v dominantnom postavení, ktorá vedie k stláčaniu cien jeho rovnako efektívnych konkurentov ako on sám, predstavuje zneužitie v zmysle článku 102 ZFEÚ, keďže môže mať účinky vylúčenia konkurentov z trhu tým, že sťažujú, či dokonca znemožňujú prístup týchto konkurentov na dotknutý trh (pozri v tomto zmysle rozsudok TeliaSonera, body 63 až 65, ako aj citovanú judikatúru).

110 Okrem toho s cieľom posúdiť zákonnosť cenovej politiky uplatňovanej dominantným podnikom je v zásade potrebné vychádzať z cenových kritérií založených na nákladoch samotného dominantného podniku a jeho stratégii. Pokiaľ ide konkrétne o cenovú prax vedúcu k stláčaniu cien konkurentov, použitie takých kritérií pri analýze umožňuje overiť, či by samotný dominantný podnik mohol dostatočne efektívne ponúkať svoje maloobchodné služby pre koncových užívateľov aj inak než so stratou, keby musel vopred uhradiť svoje veľkoobchodné ceny za poskytovanie vstupných produktov (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. októbra 2010, Deutsche Telekom/Komisia, C-280/08 P, EU:C:2010:603, bod 201, a TeliaSonera, body 41 a 42, ako aj citovanú judikatúru).

111 V prejednávanej veci z bodov 186, 187 a 217 napadnutého rozsudku vyplýva, že pri posudzovaní nákladov prinajmenšom rovnako efektívneho konkurenta, ako je odvolateľka, ponúkajúceho služby vysokorýchlostného prístupu k internetu prostredníctvom svojej vlastnej siete Komisia zohľadnila náklady na aktíva tvoriace túto sieť. Ako totiž vyplýva z bodu 70 tohto rozsudku, keď odvolateľka predložila tieto náklady Komisii, požiadala ju tým, aby jednak precenila aktíva a aby tiež zohľadnila neefektívnosť jej siete prostredníctvom optimalizačných úprav. Komisia osobitne súhlasila s tým, aby bolo do jej analýzy cenového stláčania zahrnuté precenenie aktív odvolateľky, a pokiaľ ide o špecifické fixné náklady, aby boli odpočítané súvisiace a spoločné náklady. Naopak zamietla optimalizačné úpravy.

112 V bodoch 222 až 239 napadnutého rozsudku Všeobecný súd rozhodol, že Komisia oprávnene odmietla zohľadniť optimalizačné úpravy. Všeobecný súd odôvodnil toto rozhodnutie osobitne tým, že v bode 225 napadnutého rozsudku uviedol, že tieto úpravy spočívali v oprave aktív na približnú úroveň efektívneho operátora, ktorý by vytvoril optimálnu sieť prispôsobenú na uspokojenie budúceho dopytu založeného na „dnešných“ informáciách a prognózach dopytu. Všeobecný súd teda dospel k záveru, že optimalizačné úpravy boli založené na plánovaní, ako aj na modeli optimálnej siete, a nie na odhade odrážajúcom prírastkové náklady existujúcich aktív odvolateľky.

113 Všeobecný súd z toho v bode 226 napadnutého rozsudku vyvodil, že optimalizačné úpravy vo všeobecnosti a konkrétne nahradenie existujúcich aktív ich modernejšími ekvivalentmi mali iný cieľ než precenenie aktív, navrhované odvolateľkou. Okrem toho dospel k záveru, že skutočnosť, že Komisia vzala do úvahy precenenie existujúcich aktív navrhované odvolateľkou z dôvodu neexistencie iných spoľahlivejších údajov týkajúcich sa jej LRAIC, vôbec neznamenalo, že by Komisia z tohto dôvodu nevyhnutne súhlasila s optimalizačnými úpravami, takže táto inštitúcia postupovala správne, keď s nahradením existujúcich aktív ich modernejšími ekvivalentmi zaobchádzala rozdielne než s precenením aktív navrhovaným odvolateľkou.

114 Všeobecný súd tiež v bodoch 227 až 235 napadnutého rozsudku potvrdil záver Komisie, podľa ktorého by optimalizačné úpravy viedli k výpočtu LRAIC na základe aktív hypotetického konkurenta, a nie na základe aktív odvolateľky. Konkrétne v bode 232 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že cieľom nahradenia existujúcich aktív ich modernejšími ekvivalentmi v prejednávanej veci bola jednak úprava nákladov aktív, pričom sa mala použiť hodnota „skutočných“ aktív, no nemali sa vykonať primerané úpravy amortizácií, a jednak že zohľadnenie nadmernej kapacity sietí na základe „skutočne“ využívanej kapacity by malo za následok to, že by sa vylúčili aktíva odvolateľky, ktoré nie sú predmetom produktívneho využívania. Všeobecný súd z toho v bode 233 napadnutého rozsudku vyvodil, že Komisia sa nedopustila pochybenia a mohla dospieť k záveru, že optimalizačné úpravy by viedli k nezohľadneniu nákladov vynaložených samotnou odvolateľkou v období od 12. augusta 2005 do

31. decembra 2010. Napokon v bode 234 napadnutého rozsudku Všeobecný súd konštatoval, že Komisia neporušila zásadu, podľa ktorej sa preskúmanie cenového stláčania musí zakladať na takzvanom kritériu „rovnako efektívneho operátora“, keď v podstate uviedla, že je nevyhnutné, aby určité kapacity občas ostali nevyužité. Všeobecný súd totiž dospel k záveru, že ak by Komisia súhlasila s optimalizačnými úpravami spojenými s nadmernými kapacitami, výpočty LRAIC odvolateľky by odrážali náklady spojené s optimálnou sieťou, ktorá zodpovedá dopytu a v ktorej nedochádza k neefektívnemu fungovaniu siete tohto operátora.

115 Odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd nesprávne uplatnil toto kritérium „rovnako efektívneho operátora“ a porušil zásadu rovnosti zaobchádzania, keď potvrdil zamietnutie optimalizačných úprav zo strany Komisie. Na podporu tejto výhrady odvolateľka v podstate uvádza, že tieto úpravy sa týkali len údajov týkajúcich sa existujúcich LRAIC, konkrétne údajov z roku 2011, ktoré boli použité ako orientačné za obdobie rokov 2005 až 2011. Okrem toho tvrdí, že uvedené úpravy mali odrážať aktuálne náklady na vybavenie a prevádzku, čo podľa nej znamená sieť vybudovanú ku dňu prijatia sporného rozhodnutia („dnes“), rovnako ako úpravy NÚ, ktorých zohľadnenie Komisia akceptovala.

116 Skutočnosť, že LRAIC, ktoré Komisia zohľadnila pre obdobie rokov 2005 až 2010, boli stanovené odhadom na základe údajov odvolateľky pochádzajúcich z roku 2011, pričom optimalizačné úpravy boli určené na aktualizáciu nákladov na vybavenie a prevádzku v porovnaní so sieťou vytvorenou ku dňu prijatia sporného rozhodnutia, však nestačí na preukázanie toho, že Všeobecný súd sa v bodoch 225 a 232 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia v rámci úvahy o tom, že cieľom týchto úprav bolo uskutočniť vyhodnotenie nákladov existujúcich aktív ich nahradením modernejšími ekvivalentmi, aby už neodrážali náklady konkurenta, ktorý by bol rovnako efektívny ako odvolateľka. Všeobecný súd sa preto nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 226 a 233 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že zohľadnenie optimalizačných úprav malo iný cieľ než precenenie aktív a viedlo by k nezohľadneniu nákladov vynaložených odvolateľkou od 12. augusta 2005 do 31. decembra 2010.

117 Rovnako skutočnosť, že jedinými údajmi, ktoré Komisia zohľadnila pri výpočte LRAIC, boli údaje odvolateľky týkajúce sa roku 2011, pričom optimalizačné úpravy boli určené na aktualizáciu nákladov na vybavenie a prevádzku v porovnaní so sieťou vytvorenou k dátumu sporného rozhodnutia, nestačí na preukázanie toho, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia alebo nesprávnej právnej kvalifikácie skutkových okolností z dôvodu uplatnenia kritéria „rovnako efektívneho operátora“, keď v bode 234 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že zohľadnenie optimalizačných úprav spojených s nadmernými kapacitami by odrážalo náklady spojené s optimálnou sieťou zodpovedajúcou dopytu, v ktorej nedochádza k neefektívnemu fungovaniu siete operátora.

118 Keďže nie je preukázané, že sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď potvrdil dôvodnosť postupu Komisie pri vylúčení optimalizačných úprav navrhnutých odvolateľkou na základe uplatnenia kritéria „rovnako efektívneho operátora“, skutočnosť, že tieto úpravy boli vykonané na základe rovnakých údajov, akých sa týkali iné úpravy, ako sú úpravy NÚ odvolateľky, ktoré Komisia zohľadnila, je irelevantná. Zohľadnenie nákladov a ich úprav pri preskúmaní cenovej praxe vedúcej k stláčaniu cien konkurentov dominantného podniku sa totiž musí posúdiť vzhľadom na kritérium prinajmenšom rovnako efektívneho konkurenta ako podnik v dominantnom postavení, a nie vzhľadom na skutočnosť, že Komisia už prijala iné úpravy týchto nákladov.

119 V každom prípade nesprávne uplatnenie tohto kritéria z dôvodu zohľadnenia určitých úprav nákladov nemôže samo osebe odôvodniť skutočnosť, že by sa v mene zásady rovnosti zaobchádzania zohľadnili aj iné úpravy. Zásada rovnosti zaobchádzania musí byť totiž v súlade so zásadou zákonnosti, podľa ktorej sa nikto nemôže vo svoj prospech dovolávať nezákonnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. septembra 2017, Pappalardo a i./Komisia, C-350/16 P, EU:C:2017:672, bod 52, ako aj citovanú judikatúru).

120 V dôsledku toho sa Všeobecný súd nedopustil nesprávneho právneho posúdenia ani nesprávnej právnej kvalifikácie skutkových okolností, keď potvrdil dôvodnosť postupu Komisie, ktorým odmietla zohľadniť optimalizačné úpravy.

121 Tretí odvolací dôvod sa preto musí zamietnuť ako sčasti neprípustný a sčasti nedôvodný.

O žiadosti o priznanie prospechu z priaznivého rozsudku v inej veci

122 Odvolateľka žiada, aby jej mohol byť priznaný prospech z prípadného vyhovenia odvolaciemu dôvodu, ktorý uviedla DT na podporu svojho odvolania vo veci C-152/19 P proti rozsudku Všeobecného súdu z 13. decembra 2018, Deutsche Telekom/Komisia (T-827/14, EU:T:2018:930), ktorým DT napáda uvedený rozsudok v rozsahu, v akom Všeobecný súd rozhodol, že Komisia správne dospela k záveru, že odvolateľka a DT boli súčasťou jediného podniku a že obe sú zodpovedné za porušenie konštatované v spornom rozhodnutí. Na podporu tejto žiadosti odvolateľka uvádza, že uvedený odvolací dôvod má rovnaký predmet ako jej štvrtý žalobný dôvod vznesený pred Všeobecným súdom.

123 Komisia tvrdí, že takýto návrh je potrebné zamietnuť, keďže nejde o odvolací dôvod, ďalej že zodpovednosť odvolateľky nevyplýva zo správania spoločnosti DT a že odvolanie spoločnosti DT vo veci C-152/19 P musí byť v každom prípade zamietnuté.

124 V tejto súvislosti stačí konštatovať, že rozsudkom z dnešného dňa Deutsche Telekom/Komisia (C-152/19 P) Súdny dvor zamietol odvolanie spoločnosti DT v tejto veci, takže návrh odvolateľky je neúčinný a bezpredmetný.

125 Odvolanie je preto potrebné zamietnuť v celom rozsahu.

O trovách

126 Podľa článku 184 ods. 2 rokovacieho poriadku ak odvolanie nie je dôvodné, Súdny dvor rozhodne aj o trovách konania.

127 Podľa článku 138 ods. 1 tohto rokovacieho poriadku uplatniteľného na konanie o odvolaní na základe jeho článku 184 ods. 1 účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

128 Keďže odvolateľka nemala úspech vo svojich odvolacích dôvodoch a Komisia navrhla uložiť jej povinnosť nahradiť trovy konania, je opodstatnené rozhodnúť, že odvolateľka znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania vynaložené Komisiou.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Odvolanie sa zamieta.**

2. **Slovak Telekom a. s. znáša svoje vlastné trovy konania a je povinná nahradiť trovy konania, ktoré vynaložila Európska komisia.**

Podpisy